

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1343 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-278(2)

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2022 m. balandžio 7 d. sprendimo Nr. SV-S-449 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.1 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Pritarti Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-278(2) (toliau – Įstatymo projektas), tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui Įstatymo projekto nesvarstyti dėl šių priežasčių:

1. 2020 m. liepos 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 2, 10, 11 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymui Nr. XIII-2492, paciento priemokos už kompensuojamuosius vaistus ir medicinos pagalbos priemones tikslinėmis valstybės biudžeto lėšomis, pervestomis į Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetą, pradėtos dengti visiems 75 metų ir vyresniems asmenims, taip pat senatvės pensijos amžių sukakusiems arba Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme nurodytiems neįgaliesiems asmenims, kurių už praeitą mėnesį gautų socialinio draudimo pensijų (kartu su socialinio draudimo senatvės arba netekto darbingumo (invalidumo) pensijų priemokomis), šalpos išmokų, valstybinių pensijų, užsienio valstybės pensijų, pensijų išmokų, mokamų pagal Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymą ir Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą, kompensacinių išmokų profesionaliojo scenos meno įstaigų kūrybiniais darbuotojams, valstybinių signataro rentų, valstybinių signataro našlių ir našlaičių rentų, rentų buvusiems sportininkams, kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas ir (ar) draudžiamųjų pajamų, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme, suma sudarė mažiau kaip 95 procentus praėjusių metų minimalių vartojimo poreikių dydžio, apskaičiuoto Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka.

2021 m. kovo 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 10 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XIV-165, kuris nustato, kad kompensuojamųjų vaistų ir medicinos pagalbos priemonių paciento priemoka padengiama ir tiems pacientams, kurių išmokų ir (ar) draudžiamųjų pajamų suma sudaro mažiau kaip 100 procentų einamųjų metų minimalių vartojimo poreikių dydžio, apskaičiuoto Socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka (vietoj buvusio ne mažiau kaip 95 procentų praėjusių metų minimalių vartojimo poreikių dydžio). Šiam pakeitimui įgyvendinti Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžete 2021 metams skirta daugiau kaip 1 mln. eurų.

Vertinant tai, kas pirmiau paminėta, pažymėtina, kad šiuo metu galiojančios Sveikatos draudimo įstatymo 10 straipsnio nuostatos leidžia, atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes, apsaugoti socialiai labiausiai pažeidžiamų bei mažas pajamas gaunančių asmenų interesus ir suteikia jiems galimybę nemokamai be pacientų priemokų gauti būtinus kompensuojamuosius vaistus ir medicinos pagalbos priemones.

Pažymėtina ir tai, kad Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo X-709 2, 8, 57 ir 59 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1639 (toliau – FĮ pakeitimo įstatymas) ir Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 2, 10 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1688 (toliau – SDĮ pakeitimo įstatymas) nuostatos sudaro sąlygas mažinti paciento mokamas priemokas už kompensuojamuosius vaistinius preparatus ir medicinos pagalbos priemones ir taip taupyti pacientų lėšas bei pagerinti kompensuojamųjų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių prieinamumą pacientams: FĮ pakeitimo įstatymu numatyta, kad Vyriausybė tvirtina didžiausius galimus pacientų priemokų už kompensuojamuosius vaistinius preparatus ir medicinos pagalbos priemones dydžius; SDĮ pakeitimo įstatymu nustatytas paciento priemokų už vaistinius preparatus, už kuriuos paciento priemoka Kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyne yra mažiausia, dengimas valstybės biudžeto lėšomis visiems asmenims (išskyrus mažas pajamas gaunančius ir 75 metų ar vyresnius asmenis), kurie per kalendorinius metus įsigydami kompensuojamuosius vaistinius preparatus, už kuriuos paciento priemoka Kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyne yra mažiausia, išleidžia didesnę negu trijų vidutinių metinių paciento priemokų dydžio sumą, tenkančią vienam asmeniui (šiuo metu tai sudaro 48,36 euro) (toliau – priemokų krepšelį sukaupę asmenys). Privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemos SVEIDRA duomenimis, 2023 m. liepos 27 d. buvo 34 364 priemokų krepšelį sukaupę asmenys, kurie turi teisę į paciento priemokos už kompensuojamuosius vaistinius preparatus, už kuriuos paciento priemoka Kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyne yra mažiausia, padengimą valstybės biudžeto lėšomis.

2023 m. Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžete FĮ pakeitimo įstatymo ir SDĮ pakeitimo įstatymo nuostatomis dėl paciento priemokų dengimo valstybės biudžeto lėšomis įgyvendinti yra skirta 26 mln. eurų.

2. Aštuonioliktoji Lietuvos Respublikos Vyriausybė yra numčiusi ir kitų priemonių dėl nepasiturinčių ir labiausiai socialiai pažeidžiamų asmenų socialinės apsaugos stiprinimo. Pavyzdžiui, į Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“ (toliau – Planas), yra įtraukta priemonė „Įteisinti vienišo asmens pensijas, taip pat kompleksiskai įvertinti šalpos išmokų sistemą ir galimybes sparčiau didinti šalpos pensijas, nenaikinant paskatų dirbti“. Be to, Plane nustatyta, kad planuojama peržiūrėti nedarbo socialinio draudimo išmokų teisinį reguliavimą, siekiant didinti nedarbo socialinio draudimo išmokų aprėptį ir socialines garantijas. Išanalizavus pinigines socialinės paramos nepaėmimo problemą, Plane numatyta, kad bus parengtas ir priimtas Lietuvos Respublikos pinigines socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimo įstatymas, kurio tikslas – užtikrinti pinigines socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams prieinamumą ir didinti bendruomenių įsitraukimą teikiant paramą.

Paminėtina, kad 2021 m. liepos 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos vienišo asmens išmokos įstatymas, kuris suteikė teisę gauti vienišo asmens išmoką pilnamečiams ir emancipuotiems nepilnamečiams asmenims, kuriems pagal Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymą paskirta šalpos senatvės pensija, šalpos neįgalumo pensija, išskyrus šalpos neįgalumo pensiją, paskirtą asmenims, kuriems nustatytas sunkus, vidutinis ar lengvas neįgalumas, šalpos kompensacija sukačiams Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytą senatvės pensijos amžių ar pripažintiems netekusiais 60 procentų ir

daugiau darbingumo asmenims, socialinė pensija arba pensijos priemoka. 2022 m. sausio 1 d. įsigaliojo Vienišo asmens išmokos įstatymo pakeitimai, numatantys, kad nuo 2022 m. sausio 1 d. vienišo asmens išmokas gauna pilnamečiai asmenys ir emancipuoti nepilnamečiai asmenys, kuriems nustatytas 55 procentų ir mažesnis darbingumo lygis (iki 2005 m. liepos 1 d. pripažinti I, II ar III grupės invalidais), neįgalumo lygis arba kurie yra sukakę senatvės pensijos amžių, neatsižvelgiant į tai, ar asmenys gauna atitinkamos rūšies pensiją.

2023 m. liepos 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 11¹, 16, 18, 19, 21, 24 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo 4 straipsnio 1, 2 dalys, 11, 13 straipsniai ir 14 straipsnio 1 dalis, kuriais padidintos minimalios motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros išmokos nuo 6 iki 8 bazinės socialinės išmokos dydžių.

Vertinant tai, kas pirmiau paminėta, Aštuonioliktosios Vyriausybės siūlomos priemonės padės užtikrinti socialiai labiausiai pažeidžiamų bei mažas pajamas gaunančių asmenų socialinę gerovę ne tik suteikiant galimybę nemokamai, be paciento priemokų gauti būtinus kompensuojamuosius vaistus ir medicinos pagalbos priemones, bet ir pagalbą kitose pirmiau nurodytose srityse.

3. Projektui įgyvendinti 2024 ir vėlesniais metais kasmet papildomai reikėtų apie 4,6 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų (teisę į paciento priemokos padengimą valstybės biudžeto lėšomis papildomai įgytų apie 120 tūkst. asmenų).

Lietuvos Respublikos Seimo biudžeto ir finansų komiteto 2022 m. kovo 23 d. išvados Nr. 109-P-16 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-278(2)“ 6.2 papunktyje pateiktas pasiūlymas nustatyti, kad 100 procentų bazinės kompensuojamųjų vaistų, įrašytų į Ligų ir kompensuojamųjų vaistų joms gydyti bei į Kompensuojamųjų vaistų sąrašus, ir medicinos pagalbos priemonių, įrašytų į Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašą, ambulatoriniam gydymui kainos kompensuojama 65 metų ir vyresniems asmenims (toliau – pasiūlymas). Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos duomenimis, pritarus pasiūlymui, asmenų, kurie kompensuojamuosius vaistus ir medicinos pagalbos priemones galėtų gauti be paciento priemokos, skaičius padidėtų 234 tūkstančiais, o pasiūlymui įgyvendinti 2024 ir vėlesniais metais kasmet papildomai reikėtų 9,1 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų.

Papildomų lėšų Įstatymo projekte bei pasiūlyme numatytoms nuostatomis 2023 m. įgyvendinti nėra numatyta.

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos rengtoje 2023 m. Stabilumo programoje numatyta, kad artimuoju laikotarpiu pagrindinė rizika valdžios sektoriaus finansams išliks dėl geopolitinės padėties pokyčių ir jos galimo poveikio Lietuvos, Europos Sąjungos ekonomikoms, žmonėms, saugumo padėčiai. Atsargiai planuojami valdžios sektoriui priskiriami biudžetai sudaro prielaidą mažinti neigiamą rizikų poveikį vidutinio ir ilgojo laikotarpio valdžios sektoriaus finansų tvarumui, jeigu rizikos pasitvirtintų. Tad siekiant išlaikyti valdžios sektoriaus finansų tvarumą vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais nebus galimybės skirti papildomų lėšų Įstatymo projektui įgyvendinti.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime „Dėl kai kurių teisės aktų, kuriais reguliuojami valstybės tarnybos ir su ja susiję santykiai, atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams“ yra pažymėjęs, kad pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas įstatymas arba kitas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet jų neskiriama arba skiriama nepakankamai.

Ministras Pirmininkas

Sveikatos apsaugos ministras